

ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการปรับตัวของ นักศึกษาไทยที่ศึกษาในกรุงปักกิ่ง

สาธารณรัฐประชาชนจีน: การวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ธนัชพร นามวัฒน์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

E-mail: tanutchaporn.n@ru.ac.th

*ผู้ประสานงานหลัก

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีน 2) เพื่อศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีนในบริบทด้านภาษา วัฒนธรรมและสังคม 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีนในบริบทด้านภาษาวัฒนธรรมและสังคม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาตรีชาวไทยจำนวน 149 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในสถาบันอุดมศึกษาในกรุงปักกิ่งซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีระดับสมรรถนะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในระดับสูง ($M=3.85$, $SD=0.67$) และมีระดับการปรับตัวโดยรวมสูงเช่นกัน ($M=3.93$, $SD=0.81$) โดยการปรับตัวทางวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M=4.35$, $SD=0.66$) ตามมาด้วยการปรับตัวทางสังคม ($M=4.10$, $SD=0.90$) และการปรับตัวทางภาษา ($M=3.97$, $SD=0.81$) นอกจากนี้มีที่สำคัญสามประการของสมรรถนะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ได้แก่ ความอ่อนไหวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ความคล่องแคล่วในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรมร่วมกันทำนายการปรับตัวของนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ .612 ซึ่งหมายความว่าตัวแปรทั้งสามสามารถอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวได้ร้อยละ 61.2 ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการปรับตัวของนักศึกษาไทยในต่างประเทศ โดยแบบจำลองที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรหรือจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะที่จำเป็นเพื่อช่วยให้นักศึกษาใหม่สามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง

คำสำคัญ: การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม, ความสามารถข้ามวัฒนธรรม, การปรับตัว, นักศึกษาไทย, ประเทศจีน

Intercultural Communication Competence that Affects with Adaptation of Thai Undergraduate Students in Beijing, People's Republic of China: A Multiple Regression Analysis

Tanutchaporn Namwat

Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

E-mail: tanutchaporn.n@ru.ac.th

*Corresponding author

Abstract

This study aimed to (1) analyze the intercultural communication competence (ICC) of Thai students in Beijing, People's Republic of China; (2) analyze their adaptation in language, cultural, and social domains; and (3) develop a predictive model of their adaptation. The participants were 149 Thai undergraduate students enrolled in higher education institutions in Beijing, selected through purposive sampling. Data were analyzed using descriptive statistics and stepwise multiple regression analysis. The results revealed that students demonstrated a high level of intercultural communication competence ($M = 3.85$, $SD = 0.67$) and a similarly high level of overall adaptation ($M = 3.93$, $SD = 0.81$). Cultural adaptation showed the highest mean score ($M = 4.35$, $SD = 0.66$), followed by social adaptation ($M = 4.10$, $SD = 0.90$) and linguistic adaptation ($M = 3.97$, $SD = 0.81$). Furthermore, three key dimensions of intercultural communication competence are intercultural sensitivity, intercultural fluency, and intercultural awareness—collectively predicted student adaptation with statistical significance at the .05 level, with a coefficient of determination (R^2) of .612, meaning these three variables explained 61.2% of the variance in adaptation. These findings emphasize the value of developing intercultural communication competence to enhance the adaptation of Thai students studying abroad. This underscores the importance of targeted training programs that focus on these dimensions, enabling students to navigate diverse cultural landscapes more effectively. By fostering these skills, educational institutions can better prepare students for successful international experiences. The resulting model can serve as a guideline for developing curricula or organizing activities that promote essential skills to help new students adapt more effectively to diverse cultural environments.

Keywords: Intercultural Communication, Intercultural Communication Competence, Adaptation, Thai Students, China

บทนำ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศจีนเป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้ประเทศจีนกลายเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางสำคัญของนักศึกษาไทยที่ต้องการไปศึกษาในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ภาษาจีนและวัฒนธรรมจีนที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลจากกระทรวงศึกษาธิการของจีนระบุว่า ในปี พ.ศ. 2561 มีนักศึกษาไทยไปศึกษาในประเทศจีนถึง 28,608 คน และเพิ่มขึ้นเป็น 31,800 คนในปี พ.ศ. 2562 (พสุภา ชินวรโสภาค, 2564) ในศตวรรษที่ 21 ที่โลกเชื่อมโยงกันอย่างไร้พรมแดน ทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้กลายเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จทั้งในด้านการศึกษาและการทำงานระดับนานาชาติ การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่การใช้ภาษาต่างประเทศได้คล่องแคล่วเท่านั้น แต่ยังหมายถึงความเข้าใจในบริบททางสังคม ค่านิยมและวิถีคิดของแต่ละวัฒนธรรมซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการลดความเข้าใจผิด สร้างความเข้าใจและส่งเสริมความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมนานาชาติ อย่างไรก็ตามการปรับตัวทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาต่างประเทศที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและภาษาค่อนข้างมากนั้น มักจะนำมาซึ่งความท้าทายที่ซับซ้อน Ward et al. (2001) ได้ระบุถึงปัญหาหลักสามด้านที่ผู้เรียนในต่างประเทศมักประสบ ได้แก่ การปรับตัวด้านการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันความคาดหวังของอาจารย์และวิธีการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน สองคือการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมซึ่งเกิดจากความแตกต่างในการแสดงออกทางสังคม มารยาทและการสื่อสารที่อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดหากขาดความเข้าใจที่ถูกต้องและสุดท้ายคือการสื่อสารในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นความท้าทายที่สำคัญที่สุด โดยครอบคลุมถึงการใช้อวัจนภาษาการตีความความหมายแฝงและการทำความเข้าใจบริบททางวัฒนธรรมที่ซับซ้อน ดังนั้นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจึงไม่ใช่แค่ทักษะเสริมแต่เป็นรากฐานที่จำเป็นสำหรับการดำรงอยู่และเติบโตในสังคมโลกแม้จะมีอุปสรรคและความท้าทายมากมาย การทำความเข้าใจปัญหาเหล่านี้อย่างถ่องแท้จะช่วยให้สามารถเตรียมพร้อมและพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อก้าวข้ามความท้าทายในการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรมของนักศึกษาได้

การขาดทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่เพียงพอส่งผลกระทบต่อทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา สุขภาพจิต และคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาไทย ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่นในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาในบริบทข้ามวัฒนธรรม รวมถึงการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในระดับนานาชาติ การไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและขาดความเข้าใจในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในประเทศจีนส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาไทยเช่น

1. ด้านการเรียนรู้ภาษา นักศึกษาอาจประสบปัญหาในการทำความเข้าใจ ความหมายแฝงและนัยทางวัฒนธรรม ที่ปรากฏในภาษาจีน ทำให้การสื่อสารขาดความลึกซึ้งและไม่เหมาะสมกับบริบทตัวอย่างเช่น การไม่เข้าใจการใช้คำทักทายอย่าง 你吃了吗? (Nǐ chī le ma?) เพื่อแสดงความห่วงใย หรือสำนวนที่ซับซ้อนอย่าง 马马虎虎(mǎmǎhǔhǔ) ที่หมายถึงพอใช้ได้ ซึ่งความหมายลึกซึ้งกว่าความหมายตรงตัว การปรับตัวทางภาษาจึงไม่ใช่แค่การพูดหรือฟังแต่คือความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างกลมกลืนกับวัฒนธรรมเจ้าของภาษาและเป็นที่ยอมรับในสังคมนั้นๆ

2. ด้านแรงจูงใจและทัศนคติ การขาดความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพแม้จะมีความรู้ด้านไวยากรณ์และคำศัพท์ ส่งผลให้เกิดความท้อแท้และขาดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน นักศึกษาอาจไม่สามารถเข้าร่วมบทสนทนาที่ซับซ้อน หรือไม่เข้าใจมุกตลกและบริบททางวัฒนธรรมที่พบเจอในชีวิตประจำวัน เช่น มุกตลกที่อาศัยการเล่นคำหรือสำนวนท้องถิ่นอย่าง 渴不死东城, 饿不死西城 (kě bù sǐ dōngchéng, è bù sǐ xīchéng) ความไม่เข้าใจเหล่านี้อาจนำไปสู่ทัศนคติเชิงลบต่อการเรียนภาษาจีนและวัฒนธรรมจีน รวมถึงความไม่มั่นใจในการใช้ภาษาจีนในสถานการณ์จริง เนื่องจากกลัวการทำผิดพลาดทางวัฒนธรรม เช่น การไม่กล้าถามทาง ไม่กล้าสั่งอาหาร หรือไม่กล้าเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม

3. ด้านโอกาสในการฝึกฝนภาษา นักศึกษาที่ขาดทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมักหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษาทำให้สูญเสียโอกาสสำคัญในการฝึกฝนและพัฒนาทักษะภาษาจีนในสถานการณ์จริง การจำกัดตัวเองอยู่ในกลุ่มนักศึกษาไทยด้วยกันเป็นการจำกัดการเรียนรู้ภาษาจีนจากการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และพลาดโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและทักษะทางภาษา เช่น การรับประทานอาหารในร้านอาหารจีนท้องถิ่น มารยาทบนโต๊ะอาหารหรือการเข้าร่วมงานเทศกาลต่างๆ

4. ด้านคุณภาพของการเรียนรู้ การเรียนรู้ภาษาจีนอาจจำกัดอยู่เพียงระดับผิวเผินไม่สามารถเข้าถึงความละเอียดอ่อนและความลึกซึ้งของภาษาได้ นักศึกษาจะขาดความเข้าใจในการใช้ภาษาตามบริบทที่เหมาะสม ทำให้การสื่อสารขาดประสิทธิภาพแม้จะใช้ไวยากรณ์ถูกต้อง และไม่สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารระดับสูง เช่น การเจรจาต่อรอง การแสดงความคิดเห็นเชิงวิชาการ ตัวอย่างเช่น นักศึกษาอาจสามารถอ่านตำราได้ แต่ไม่สามารถวิเคราะห์หรือถกเถียงประเด็นทางวิชาการที่ซับซ้อนได้อย่างลึกซึ้งหรือนำเสนอแนวคิดทางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษากลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาไทยในกรุงปักกิ่ง เนื่องจากกรุงปักกิ่งเป็นศูนย์กลางการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีสถาบันการศึกษาชั้นนำระดับโลก อาทิ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง (北京大学 Běijīng dàxué) และมหาวิทยาลัยชิงหัว (清华大学 Qīnghuá dàxué) ซึ่งมีมาตรฐานทางวิชาการและการเรียนการสอนในระดับสูง นอกจากนี้การที่กรุงปักกิ่งเป็นเมืองหลวงเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานทำให้เป็นพื้นที่ที่มีการธำรงรักษาวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมไว้อย่างเข้มข้นส่งผลให้นักศึกษาต่างชาติต้องเผชิญกับความท้าทายในการปรับตัวทางวัฒนธรรมในระดับที่สูงกว่าเมืองอื่นๆ ในด้านภาษาศาสตร์กรุงปักกิ่งมีความสำคัญในฐานะพื้นที่ที่ใช้ภาษาจีนกลางมาตรฐาน (Standard Mandarin) ซึ่งเป็นบรรทัดฐานของการออกเสียงภาษาจีน การศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาในบริบทนี้จึงมีนัยสำคัญต่อการทำความเข้าใจกระบวนการพัฒนาทักษะทางภาษาในสภาพแวดล้อมที่เป็นมาตรฐาน และความหลากหลายของประชากรนักศึกษานานาชาติในกรุงปักกิ่งยังสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีพลวัตทางวัฒนธรรมสูงทำให้นักศึกษาไทยต้องพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทั้งต่อวัฒนธรรมจีนและการอยู่ร่วมในสังคมพหุวัฒนธรรม นอกจากนี้การเลือกศึกษากลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาไทยในกรุงปักกิ่งยังสอดคล้องกับมิติด้านการพัฒนาวิชาชีพ เนื่องจากกรุงปักกิ่งเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจและการเมืองของประเทศจีน ทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่นักศึกษาพัฒนาในบริบทนี้จึงมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพในอนาคต ด้วยเหตุนี้การศึกษาในพื้นที่กรุงปักกิ่งจึงเอื้อต่อการทำความเข้าใจปรากฏการณ์การปรับตัวทางวัฒนธรรมในระดับที่มีความซับซ้อนและเข้มข้น อัน

จะนำไปสู่องค์ความรู้ที่ลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยตลอดจนแนวทางในการพัฒนาทักษะดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยจึงเห็นพ้องว่าการพัฒนาความเข้าใจในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมถือเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ภาษาจีนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของผู้เรียนชาวไทยที่ศึกษาในต่างประเทศซึ่งต้องเผชิญกับความท้าทายจากความหลากหลายทางภาษา วัฒนธรรม และสังคมและการมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมยังมีส่วนช่วยในการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางภาษาจีนอย่างต่อเนื่องในระยะยาว งานวิจัยนี้มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในประเทศไทย โดยผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีกระบวนการทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะนี้จะช่วยเตรียมความพร้อมให้นักเรียนและนักศึกษามีความสามารถในการปรับตัวและเข้าใจวัฒนธรรมจีนได้อย่างลึกซึ้งซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาจีนและการดำเนินชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรมในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีน
2. เพื่อศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีนในบริบทด้านภาษา วัฒนธรรม และสังคม
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีนในบริบทด้านภาษา วัฒนธรรม และสังคม

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาของสถาบันการศึกษาในเมืองปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน และมีสถานภาพการเป็นนักศึกษาอยู่จนถึงภาค 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 440 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาของสถาบันการศึกษาในเมืองปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน และมีสถานภาพการเป็นนักศึกษาอยู่จนถึงภาค 2 ปีการศึกษา 2567 ที่ได้จากการสุ่มจำนวน 149 คน โดยมีวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size Calculation) และการออกแบบการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Design) ดังนี้

1. การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size Calculation)

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis; MRA) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.9.4 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดค่าพารามิเตอร์สำหรับการคำนวณขนาดตัวอย่างดังนี้

(1) ขนาดอิทธิพล (Effect size) = 0.15 ซึ่งมีขนาดอิทธิพลระดับกลาง (Cohen, 1988)

(2) $\alpha = 0.05$

(3) Power = 0.95

(4) จำนวนตัวแปรพยากรณ์ (Number of predictors) = 3 ตัว

ซึ่งผลการคำนวณขนาดตัวอย่างจากโปรแกรม G*Power พบว่า มีจำนวนตัวอย่าง (n) = 119 คน และเพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูลรวมถึงได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสัดส่วนของประชากร ผู้วิจัยจึงได้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้น จาก 119 คน เป็น 149 คน

2. การออกแบบการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Design)

ผู้วิจัยได้เลือกใช้การกำหนดตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็นด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งสถาบันการศึกษาในเมืองปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ประกอบด้วย 14 สถาบัน โดยผู้วิจัยได้กำหนดให้สถาบันเป็น “ชั้นภูมิ” เนื่องจากนักศึกษาในแต่ละสถาบันมีความแตกต่างกันในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมและหลักสูตรการเรียน สอดคล้องกับสัซาดา บวรกิตวงศ์ (2548) ที่กล่าวว่า การสุ่มวิธีนี้มีวัตถุประสงค์ในการแยกประชากรออกเป็นชั้น โดยใช้ทุกหน่วยในชั้นเดียวกันมีลักษณะใกล้เคียงกันมากที่สุด และมีความแตกต่างระหว่างชั้นมากที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาไทยในจีน ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไป (เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, ระยะเวลาเรียนภาษาจีน, สาขาวิชา) เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ส่วนที่ 2: ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ใช้ Rating Scale 5 ระดับ (1-5 คะแนน) พร้อมเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ส่วนที่ 3: การปรับตัวในประเทศจีน ใช้ Likert's Rating Scale 5 ระดับ (1-5 คะแนน) พร้อมเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ส่วนที่ 4: ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการพัฒนาแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างข้อคำถาม จากนั้นตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่าแบบสอบถามมีค่า IOC ระหว่าง 0.80–1.00 และได้ปรับปรุงถ้อยคำให้เหมาะสม ก่อนนำไปทดลองใช้กับนักศึกษา 30 คน พบว่าค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.39–0.88 และมีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha) เท่ากับ 0.97 แสดงว่าเครื่องมือมีคุณภาพดีและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในงานวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 149 คน โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 30 ข้อที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ทำการเก็บข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์โดยใช้โปรแกรม Wenjuanxing และส่งผ่านกลุ่ม Line และ WeChat ของนักเรียนไทยในปักกิ่ง พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความยินยอม กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบแบบสอบถามโดยสมัครใจและถอนตัวได้ทุกเมื่อ ข้อมูลที่ได้รับจะตรวจสอบความครบถ้วนก่อนนำมาลงรหัสและบันทึกในโปรแกรม SPSS โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัดส่วน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัย (เลขที่โครงการ 2567/190(17)) และได้ดำเนินการคุ้มครองสิทธิของผู้เข้าร่วม โดยเก็บข้อมูลเป็นความลับและรายงานผลในภาพรวมเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้ค่าความถี่และร้อยละ วิเคราะห์ค่าคะแนนความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis; MRA)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีนครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และอำนาจในการพยากรณ์ของความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่มีต่อการปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีนในบริบทด้านภาษา วัฒนธรรมและสังคม โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่เรียนภาษาจีน สาขาวิชาที่ศึกษา ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงถึงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 149 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 94.63 โดยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 23-27 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 44.96 ส่วนระดับการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 46.98 ระยะเวลาที่เรียนภาษาจีนส่วนใหญ่คือ 1-3 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 63.76 ในขณะที่สาขาวิชาที่ศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ศึกษาสาขาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 55.04

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 149 คน แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

ลำดับ	ด้านการประเมิน	<i>M</i>	<i>SD</i>	การแปลผล
1	ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม	4.24	0.71	มากที่สุด
2	ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม	4.03	0.69	มาก
3	ความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม	3.93	0.75	มาก
	คะแนนรวมทั้งฉบับ	3.85	0.67	มาก

จากตารางที่ 1 จากตารางสรุปผลการประเมินความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมพบว่า โดยรวมผู้เข้าร่วมมีระดับความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในระดับ มาก ($M = 3.85$,

SD = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.24$, $SD = 0.71$) แผลผลในระดับ มากที่สุด รองลงมาคือด้านความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ($M = 4.03$, $SD = 0.69$) อยู่ในระดับ มาก และด้านความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม ($M = 3.93$, $SD = 0.75$) อยู่ในระดับ มาก ซึ่งสะท้อนว่านักศึกษาไทยที่ศึกษาในกรุงปักกิ่งโดยรวมมีความสามารถสูงในมิติของความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผลลัพธ์นี้สะท้อนว่านักศึกษาไทยในกรุงปักกิ่งได้พัฒนาความอ่อนไหวและความสามารถระหว่างวัฒนธรรมในระดับที่สูง ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการใช้ชีวิต การเรียนและการทำงานในบริบทระหว่างประเทศในปัจจุบัน พวกเขาไม่ได้เพียงแค่อยู่รอดในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่แตกต่างแต่ยังสามารถเติบโตและปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพผลลัพธ์นี้ยังบ่งชี้ถึงการที่นักศึกษามีความเปิดกว้างทางความคิดและความยินยอมที่จะเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่ตัดสินผู้อื่นและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับความเชื่อทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ผลการวิจัยนี้อาจเป็นผลมาจากการที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจและความพร้อมที่จะเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมจีนเป็นทุนเดิมอยู่แล้วตั้งแต่ออกเดินทางมาประเทศจีนและการที่พวกเขาต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรมในกรุงปักกิ่งทำให้เกิดการพัฒนาทัศนคติเชิงบวกต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ดีขึ้น

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การปรับตัวในประเทศจีน

จากการวิเคราะห์การปรับตัวโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 149 คน แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปรผล

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การปรับตัวในประเทศจีน

ลำดับ	ด้านการประเมิน	<i>M</i>	<i>SD</i>	การแปรผล
1	การปรับตัวทางภาษา (Language Adaptation)	3.97	0.81	มาก
2	การปรับตัวทางวัฒนธรรม (Cultural Adaptation)	4.35	0.66	มากที่สุด
3	การปรับตัวทางสังคม (Social Adaptation)	4.10	0.90	มาก
	คะแนนรวมทั้งฉบับ	3.93	0.81	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงถึงผลการวิเคราะห์การปรับตัวของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีน พบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างมี ระดับการปรับตัวโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.93 (จากคะแนนเต็ม 5) ซึ่งจัดอยู่ในระดับ มาก ($M = 3.93$, $SD = .81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการปรับตัวทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.35$, $SD = .66$) รองลงมาคือด้านการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.10$, $SD = .90$) และด้านการปรับตัวทางภาษาอยู่ในระดับมาก ($M = 3.97$, $SD = .81$) จากผลการวิเคราะห์จะเห็นว่าความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาไทยในด้านการปรับตัวทางวัฒนธรรมและสังคม การปรับตัวทางวัฒนธรรม มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากที่สุด สะท้อนถึงความสามารถที่สูงของนักศึกษาในการเข้าใจ ยอมรับและซึมซับค่านิยมรวมถึงพฤติกรรมของวัฒนธรรมจีนได้อย่างลึกซึ้งซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการใช้ชีวิตและประสบความสำเร็จในต่างแดน ด้านการปรับตัวทางสังคม อยู่ในระดับ มาก บ่งชี้ถึงศักยภาพของนักศึกษาในการสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพกับผู้คนในสภาพแวดล้อมใหม่รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมซึ่งเสริมสร้างทักษะความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและในด้านการปรับตัวทางภาษาอยู่ในระดับ มาก แม้คะแนนจะต่ำกว่าสองมิติแรกเล็กน้อยแต่ก็แสดงให้เห็นถึงความพยายามและความสำเร็จในการพัฒนาทักษะภาษาจีนเพื่อใช้ในการสื่อสารและเข้าถึงวัฒนธรรมจีน โดยรวมแล้วอาจกล่าวได้ว่านักศึกษาไทยในจีนสามารถเติบโตและปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์อำนาจในการพยากรณ์ของความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่มีต่อการปรับตัวในประเทศจีนของนักศึกษาไทยโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิเคราะห์อำนาจในการพยากรณ์ของความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่มีต่อการปรับตัวในประเทศจีนโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ของชุดตัวแปรอิสระความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ประกอบด้วย (1) ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (x_1) (2) ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (x_2) และ (3) ความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม (x_3) ที่มีต่อการปรับตัวในประเทศจีน (y) แสดงผลการวิเคราะห์

ตารางที่ 3 แสดงค่า R^2 และ Adjusted R^2 และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการที่ละตัว

Model	R	R^2	Adjusted R^2	SEE	R^2 change	F change	df1	df2
1	.666 ^a	.443	.439	.42894	.443	117.019	1	47
2	.751 ^b	.564	.558	.38102	.120	40.307	1	146
3	.782 ^c	.612	.604	.36041	.049	18.170	1	145

- Predictors: (Constant), ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (x_1)
- Predictors: (Constant), ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (x_1), ความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม (x_3)
- Predictors: (Constant), ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (x_1), ความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม (x_3), ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (x_2)
- d. Dependent Variable: การปรับตัวในประเทศจีน

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรด้านความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมทั้งสามด้านสามารถร่วมกันพยากรณ์การปรับตัวในประเทศจีนของนักศึกษาไทยได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเมื่อพิจารณาใน Model 3 ซึ่งเป็นสมการสุดท้ายที่รวมตัวแปรอิสระครบทั้งสามตัวแปร ได้แก่ ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (x_1), ความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม (x_3), และ ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (x_2) พบว่าค่า Adjusted R^2 เท่ากับ .604 ซึ่งหมายความว่าตัวแปรอิสระทั้งสามสามารถอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวในประเทศจีนได้ถึง ร้อยละ 60.4 ถือ

เป็นอำนาจในการพยากรณ์ที่สูงมาก แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมต่อการปรับตัวของนักศึกษาไทย

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อำนาจในการพยากรณ์ของชุดตัวแปรความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่มีต่อการปรับตัวในประเทศจีน (n = 149)

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE _b	β	t	p
X ₁ ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม	.510	.057	.503	8.995	.000
X ₂ ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม	.240	.055	.267	4.385	.000
X ₃ ความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม	.246	.058	.250	4.263	.000

a = .039 ; R = .782 ; R² = .612 ; F = 18.170 ; SE_{est} = .360

จากตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (x₁) ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (x₂) และความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม (x₃) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .510, .240 และ .246 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .503, .267 และ .250 ตามลำดับ และมีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (a) เท่ากับ .039 โดยเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = .039 + .510X_1 + .240X_2 + .246X_3$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = .503Z_{X1} + .267Z_{X2} + .250Z_{X3}$$

จึงกล่าวได้ว่า ตัวแปรความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวในประเทศจีนของนักศึกษาไทยได้มี 3 ตัวแปร คือ ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของการปรับตัวในประเทศจีนได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ .612 กล่าวคือทั้ง 3 ตัวแปรสามารถอธิบายความผันแปรของการปรับตัวในประเทศจีนได้ร้อยละ 61.2 จากสถิติได้เผยให้เห็นสามปัจจัยหลักจากความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปรับตัวของนักศึกษาต่างชาติในประเทศจีน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและสำคัญอย่างยิ่ง ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (ปัจจัยหลัก) มีอิทธิพลสูงสุด (ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย 0.503) สะท้อนถึงความสำคัญของการ รับรู้ เข้าใจ และตอบสนองต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้อย่างละเอียดอ่อนเป็นรากฐานสำคัญของการปรับตัวทางพฤติกรรมและทัศนคติที่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับการปรับตัวทางวัฒนธรรมที่อยู่ในระดับ มากที่สุด ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเป็นปัจจัยรองลงมาบ่งชี้ว่าความสามารถในการเลือกใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่เหมาะสมและจัดการกับความเข้าใจผิดทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่มีความหมายและส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมและความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรมมีอิทธิพลใกล้เคียงกับความคล่องแคล่วในการสื่อสาร กล่าวคือความเข้าใจเชิงลึกในวัฒนธรรมของตนเอง

และวัฒนธรรมอื่น รวมถึงอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรม ซึ่งช่วยให้นักศึกษาสามารถคาดการณ์และปรับตัวในสถานการณ์ระหว่างวัฒนธรรมได้อย่างชาญฉลาด อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยทั้งสามมีความเชื่อมโยงกัน โดยความอ่อนไหวทางวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือหลักและความคล่องแคล่วในการสื่อสารกับความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือเสริม ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการเน้นพัฒนาปัจจัยเหล่านี้ในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อเพิ่มโอกาสที่นักศึกษาต่างชาติจะประสบความสำเร็จในการปรับตัวและใช้ชีวิตในประเทศจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

ผลการศึกษานี้พบว่า นักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีนมีความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (ICC) ในระดับมาก ($M = 3.85$, $SD = 0.67$) โดยเฉพาะด้านความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.24$, $SD = 0.71$) สะท้อนถึงทัศนคติที่เปิดกว้างต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างและการเคารพในความหลากหลาย ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของความสามารถในการปรับตัวในบริบทข้ามวัฒนธรรม ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับแนวคิดขององค์การยูเนสโก UNESCO ที่เน้นว่าความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยวัฒนธรรมควรถูกบูรณาการเป็นมิติข้ามสาขาในการกำหนดนโยบายและการออกแบบกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคม นอกจากนี้การศึกษาระดับการปรับตัวโดยรวมของนักศึกษาไทยในประเทศจีนอยู่ในระดับมาก ($M = 3.93$, $SD = 0.81$) และที่โดดเด่นคือการปรับตัวทางวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.35$, $SD = 0.66$) ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ Samozhenov และ Matveeva (2024) ที่มองว่าความสามารถข้ามวัฒนธรรมเป็นกุญแจสำคัญต่อการดำรงชีวิตในโลกยุคโลกาภิวัตน์และการปรับตัวที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยทักษะด้านภาษา วัฒนธรรมและสังคมควบคู่กัน ผลการวิจัยของเราที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยที่ชี้ให้เห็นถึงการที่นักศึกษาสามารถบูรณาการการใช้ชีวิตของตนเองเข้ากับวิถีชีวิตและค่านิยมของสังคมจีนได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความอ่อนไหวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่สูงในตัวนักศึกษานั้นเอง ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณได้ยืนยันอย่างชัดเจนถึงบทบาทสำคัญของความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Intercultural Communication Competence: ICC) ในการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาไทยในประเทศจีน โดยพบว่าองค์ประกอบทั้งสาม ได้แก่ ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม, ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม, และความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวได้อย่างมีนัยสำคัญถึงร้อยละ 61.2 ($R^2 = .612$, $p < .05$) ตัวเลขนี้ไม่เพียงแต่บ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงคุณค่าเชิงประจักษ์ของการพัฒนา ICC ในการเตรียมความพร้อมสำหรับการใช้ชีวิตในบริบทวัฒนธรรมที่แตกต่างสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hwang, Sato, และ He (2024) ซึ่งยืนยันว่าความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์และลงมือปฏิบัติอย่างเหมาะสมในบริบทระหว่างวัฒนธรรมล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมทั้งการพัฒนาทักษะ ICC และการปรับตัวที่ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยนี้ยังให้ข้อมูลสนับสนุนข้อค้นพบของ Chen, A. S., You, J. Y., และ Chen, S. H. (2018) ซึ่งระบุว่าระยะเวลาในการอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมใหม่และระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตและความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนต่างชาติ อย่างไรก็ตามสิ่งที่

งานวิจัยของได้นั้นย้ำและเสริมเพิ่มเติมอย่างมีนัยสำคัญคือ การที่ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเป็นปัจจัยเชิงพลวัต (dynamic factor) ที่มีความสำคัญยิ่งกว่าปัจจัยพื้นฐานอย่างระยะเวลาหรือระดับการศึกษา ICC ทำหน้าที่เป็นแกนกลางของการปรับตัวเชิงจิตวิทยาและสังคมในบริบทที่แตกต่าง เนื่องจากมันเป็นตัวกำหนดวิธีที่บุคคลรับรู้ ตีความและตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย การพัฒนา ICC จึงเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของบุคคลในการจัดการกับความท้าทายทางวัฒนธรรมอย่างมีสำนึกและมีประสิทธิภาพ กล่าวได้ว่าความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไม่ใช่เพียงเรื่องของความเชี่ยวชาญทางภาษาเท่านั้น แต่เป็นความสามารถเชิงบูรณาการที่ลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวข้องกับมิติทางสังคม จิตวิทยา อารมณ์และการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวัฒนธรรมในการปฏิสัมพันธ์จริง การที่องค์ประกอบด้านทัศนคติ เช่น ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม แสดงอิทธิพลสูงสุดในการพยากรณ์ชี้ให้เห็นว่าพื้นฐานทางความคิดและความพร้อมที่จะเปิดรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมคือจุดเริ่มต้นที่ทรงพลังที่สุดในการนำไปสู่การปรับตัวที่ยั่งยืนและมีคุณภาพสูงในสภาพแวดล้อมต่างแดน ผลการวิจัยยังสะท้อนแนวโน้มสำคัญในการศึกษาภาษาต่างประเทศสมัยใหม่คือการเปลี่ยนผ่านจากการเน้นเพียงความคล่องแคล่วทางภาษาไปสู่การพัฒนาความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Intercultural Communication Competence: ICC) อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Laskowska (2024) ที่เน้นว่าหลักสูตรควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจชุมชนผู้ใช้ภาษาเป้าหมายในมิติที่ลึกซึ้ง มิใช่เพียงการรู้ไวยากรณ์หรือคำศัพท์เท่านั้น ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลสูงสุดต่อการปรับตัวของนักศึกษา ผลการวิจัยนี้ตอกย้ำว่าหลักสูตรควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทัศนคติที่เปิดกว้าง ความเห็นอกเห็นใจและความสามารถในการตีความสัญญาณทางวัฒนธรรมที่ละเอียดอ่อน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

การบูรณาการสื่อและเทคโนโลยีในการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมยังเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมอีกด้วยสอดคล้องกับแนวคิดของ Chen, J. (2022) เกี่ยวกับการนำสื่อและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม โดยเฉพาะการบูรณาการสื่อที่ผู้สอนผลิตเองซึ่งสามารถเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมในบริบทของภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเน้นย้ำถึงความสำคัญของความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคล่องแคล่วทางวัฒนธรรมและความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมชี้ให้เห็นว่าการออกแบบหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะเหล่านี้อย่างครบวงจรผ่านสื่อและวิธีการที่หลากหลายจะเป็นกุญแจสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาเผชิญกับสังคมข้ามวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยยังยืนยันอีกว่าองค์ประกอบทั้งสามของ ICC มีความสำคัญต่อการปรับตัวของผู้เรียน นอกจากนี้การใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนซึ่งช่วยให้สามารถระบุได้อย่างเจาะจงว่าในบริบทของนักศึกษาไทยในประเทศจีน ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมซึ่งมักถูกละเลยหรือได้รับความสำคัญน้อยกว่าความคล่องแคล่วทางภาษาหรือแม้แต่ความตระหนักรู้เชิงข้อมูลในการออกแบบหลักสูตรทั่วไปชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทัศนคติเชิงบวกและความสามารถในการตีความเชิงวัฒนธรรมที่ละเอียดอ่อนเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดสำหรับการปรับตัวที่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่านักศึกษาไทยในประเทศจีนมีความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและ

การปรับตัวในระดับสูง โดยเฉพาะด้านความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมซึ่งมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาแนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสบการณ์การศึกษาในต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ

จากผลการวิจัยทำให้เห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอนการปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการสอนมีความสำคัญในการพัฒนาความสามารถของนักศึกษาอย่างมาก ดังนั้นสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศไทยและประเทศจีนควรพิจารณาปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีนให้มีความทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของนักศึกษาไทย โดยเน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการปรับตัวได้จริง (Yang Tian & Meng Lijuan, 2022) ควรมีการส่งเสริมให้พัฒนาทักษะการสื่อสาร นอกเหนือจากการสอนภาษาและวัฒนธรรมตามปกติควรสอดแทรกกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรมในทุกรายวิชา เช่น การจำลองสถานการณ์ทางวัฒนธรรม การอภิปรายกรณีศึกษาความแตกต่างทางวัฒนธรรมหรือการทำงานกลุ่มร่วมกับนักศึกษาต่างชาติ (Guo Xiaoying, 2017) นอกจากนี้การสอนภาษาต่างประเทศควรสอดแทรกแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัวทางวัฒนธรรมเพื่อให้นักศึกษามีความเข้าใจในกระบวนการที่ตนเองกำลังเผชิญ รวมถึงเข้าใจสาเหตุของปัญหาและกลยุทธ์ในการรับมือกับความท้าทายทางวัฒนธรรม (Sun Jing, 2020) การส่งเสริมการจัดกิจกรรมและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปรับตัวก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยในการปรับตัวของนักศึกษา สถาบันการศึกษาในประเทศจีนควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาไทยได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนท้องถิ่นและเพื่อนนักศึกษาชาวจีน เช่น กิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม โครงการจิตอาสา หรือการเข้าร่วมชมรมที่มีสมาชิกหลากหลายวัฒนธรรม (Zhao Danyang, 2020) สภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและส่งเสริมการใช้ภาษาในบริบทจริงจะช่วยให้นักศึกษาพัฒนาทักษะภาษาควบคู่ไปกับการทำความเข้าใจวัฒนธรรม การมีโอกาสสนทนากับเจ้าของภาษาจะช่วยให้เข้าใจบริบททางสังคมและวัฒนธรรมได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น (วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา, 2557) การพัฒนาบุคลากรและการสนับสนุนจากสถาบัน การพัฒนาศักยภาพผู้สอนอาจารย์ผู้สอนทั้งในประเทศไทยและประเทศจีนควรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยและใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการปรับตัว (Zhao Danyang, 2020) นอกจากนี้มหาวิทยาลัยในประเทศจีนควรมีนโยบายและบริการสนับสนุนที่ชัดเจนสำหรับนักศึกษาไทย เช่น การจัดปฐมนิเทศ การมีศูนย์ให้คำปรึกษาด้านการปรับตัวและการจัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาต่างชาติและนักศึกษาท้องถิ่น (Guo Lin, Zheng Huimin, Liu Xinren, & Liu Weirong, 2022) ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตร ICC ที่มีประสิทธิภาพโดยเน้นการพัฒนาความอ่อนไหวทางวัฒนธรรมเป็นอันดับแรกซึ่งแตกต่างจากการออกแบบหลักสูตรทั่วไปที่อาจเน้นเพียงทักษะภาษาหรือความรู้เชิงวัฒนธรรมผิวเผิน หวังว่าผลการวิจัยจะส่งผลต่อการพัฒนา นโยบายการศึกษา ระหว่างประเทศและการปรับปรุงคุณภาพประสบการณ์การศึกษาในต่างประเทศของนักศึกษาไทย โดยเฉพาะการส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาทั้งในประเทศไทยและประเทศจีนปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการสอนให้เน้นการพัฒนาทัศนคติเปิดกว้างและความสามารถในการตีความสัญญาณทางวัฒนธรรม การค้นพบนี้จะนำไปสู่การเตรียมความพร้อมนักศึกษาให้สามารถปรับตัวในสังคมข้ามวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้สอนควรบูรณาการความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในหลักสูตรภาษาจีนอย่างเป็นระบบ โดยเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมภาษา สำนวน และมารยาททางสังคมจีนรวมถึงควมมีการจัดหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนเดินทางที่จำลองสถานการณ์ในชีวิตประจำวันและให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจในการสื่อสาร นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาต่างชาติและเจ้าของภาษาเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะการสื่อสารในบริบทจริงและสร้างเครือข่ายทางสังคม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การวิจัยในอนาคตควรขยายขอบเขตไปยังนักศึกษาไทยในภูมิภาคอื่นของจีนหรือประเทศที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการปรับตัวในบริบทที่หลากหลาย นอกจากนี้ควรพิจารณาศึกษาตัวแปรแทรกซ้อนเพิ่มเติม เช่น บุคลิกภาพ การสนับสนุนทางสังคม เป็นต้น เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ลึกซึ้งและรอบด้านยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- พสุภา ชินวโรโสภาค (2564). *วิทย์ไม่ตรีไทย-จีน* (ฉบับวันวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และการอุดมศึกษาไทย ณ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2564). ปักกิ่ง: ฝ่ายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเทพมหานคร.
- วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2557). การใช้ภาษาไทยในกระบวนการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 31(1), 105-117.
- สุชาติดา บวรกิตติวงศ์. (2548). *สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Chen, A. S., You, J. Y., & Chen, S. H. (2018). Mental health and cross-cultural adjustment of Chinese students in Thai universities. *Journal of American College Health*, 66(3), 238–245.
- Chen, G. M., & Starosta, W. J. (2000). The development and validation of the intercultural communication sensitivity scale. *Human Communication*, 3, 1–15.
- Chen, J. (2022). Instructor-created multimedia materials for intercultural communication in ELF contexts. Taiwan: University Press.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Guo, L., Zheng, H., Liu, X., & Liu, W. (2022). Research on the cultivation mode of intercultural communication competence for international talents in colleges and universities. *Achievement Promotion*, (Year unspecified), 075.

- Hwang, J., Sato, E., & He, A. W. (2024). From intercultural engagement to intercultural communicative competence: The case of Chinese, Japanese, and Korean. *Foreign Language Annals*, 57(1), 67–92. <https://doi.org/10.1111/flan.12738>
- Laskowska, M. (2024). Developing intercultural communicative competence (ICC) of English majors in courses dealing with the culture of English-speaking countries. *Neofilolog*, 62(2), 563–578. <https://doi.org/10.14746/n.2024.62.2.13>
- Samozhenov, S. N., & Matveeva, I. V. (2024). Cross-cultural competence as an element of professional training of foreign language specialists. *Development of Education*, 7(1), 77–84. <https://doi.org/10.31483/r-110085>
- Sun, J. (2020). Research on the adaptability of Chinese immigrants' pragmatic competence from the perspective of intercultural theory. *Educational Teaching*, 2(2), 1-3.
- Ward, C., Bochner, S., & Furnham, A. (2001). *The Psychology of Culture Shock*. London: Routledge.
- Yang, T., & Meng, L. (2022). Research on the compilation of textbooks of a survey of China based on the investigation of learning needs: Taking the international college students from Southwest as an example. *Chinese International Education Research*, (Year unspecified), 1-5.
- Zhao, D. (2020). Cultivating international students' intercultural communication competence in teaching Chinese as a foreign language. *Popular Literature and Art*, (24), 171-172.